

BEELDKWALITEITSPLAN

Historisch dorpsgebied Achterste Brug

Inleiding

Dit beeldkwaliteitsplan voor de Achterste Brug is bedoeld om mensen enthousiast te maken voor de kwaliteit van hun omgeving bij het maken van hun plannen. Hierna wordt voor de buurt "Achterste Brug" beschreven wat de kenmerken zijn van deze omgeving. En welke inspiratie voor ontwerp en inrichting daaruit te halen valt. Naast de inspiratie zijn ook duidelijke criteria opgesteld waarop nieuwe (bouw)plannen in ieder geval beoordeeld worden door de A2-Erfgoedcommissie en de welstandscommissie.

Het zicht op gebouwen en de inrichting van de openbare ruimte vormen de dagelijkse leefomgeving van inwoners en bezoekers van de Achterste Brug. Dat betekent ook dat het uiterlijk van een bouwwerk niet alleen de eigenaar aangaat. Elke voorbijganger ziet het, of hij nu wil of niet. Een aantrekkelijke en goed verzorgde omgeving draagt natuurlijk bij aan haar eigen kwaliteit. Het geeft een extra impuls doordat de Achterste Brug aantrekkelijker wordt als woonlocatie en toeristische bestemming.

De kwaliteit van de leefomgeving is dan ook een verantwoordelijkheid van iedereen die iets bouwt. Dit beeldkwaliteitsplan voor de Achterste Brug is opgesteld vanuit de overtuiging dat de gemeente samen met de bewoners van dit gebied en professionals kan zorgen voor een aantrekkelijke gebouwde omgeving.

Algemene karakteristiek historische dorpsgebieden

Veel Brabantse dorpen en bebouwingslinten zijn ontstaan langs historisch belangrijke doorgaande wegen. Ook in de gemeente Valkenswaard zijn een aantal karakteristieke (lint) dorpen en bebouwingslinten aanwezig. Deze oorspronkelijke dorpsgebieden en de bebouwingslinten zijn herkenbare elementen in de historische opbouw van de gemeente en zijn belangrijk voor de oriëntatie binnen de gemeente. Zij zijn belangrijke herkenbare schakels in het routenetwerk.

De oude dorpsgebieden zijn vooral agrarische nederzettingen en lintdorpen met een relatief open structuur en kleinschalige bebouwing en een zekere variatie aan stijlen en vormen. Binnen deze dorpen komen nog onbebouwde percelen voor die in gebruik zijn als tuin of weilandje. Op de kruisingen is vaak sprake van een verdichting. Kerken, oude molens, hoeves en (woon)boerderijen refereren nog sterk aan het verleden.

In de gehuchten zijn nog enkele agrarische bedrijven, zoals in de Hoeve en Voorste en Achterste Brug. Daarnaast wordt in de dorpen vooral gewoond. Daarnaast komen functies als agrarische activiteiten, detailhandel, ambachten en bedrijfsmatige activiteiten op zij- en achterterreinen voor.

De openbare ruimte in de dorpsgebieden bestaat uit smalle wegen en straten met vaak groene grasbermen en soms smalle trottoirs die de overgang maken naar de aanliggende kavels.

Karakteristiek Achterste Brug

De Achterste Brug is een agrarisch gehucht op de kruising van verschillende landwegen. De vrije ligging van de agrarische bebouwing in het open akkerlandschap is zeer kenmerkend. Vooral bijzonder is het bebouwingscluster rond de kruising van Achterste Brug. De onderlinge samenhang is harmonieus: zeer fraaie historische bebouwing met deels grote rieten kappen op groen ingepaste open kavels aan de landweg. Dit beeld dient zorgvuldig te worden bewaard.

Samenvatting algemene ruimtelijke kenmerken

- Historisch gegroeid langs oude landelijke wegen;
- Afwisselende bebouwing met oude boerderijen, landhuizen en nieuwere woningen;
- Individuele bebouwing op ruime kavels, verschillen in dichtheid en bebouwingstypologie, soms nog onbebouwde plekken aanwezig;
- Bouwhoogte varieert van 1 á 2 bouwlagen met kap, overwegend met een nokrichting evenwijdig aan de straat;
- Doorzichten tussen de woningen op achterliggend landschap;
- De historische dorpsstraten zijn smal met (brede) groene bermen, in Borkel is een deel van de Dorpsstraat uitgevoerd met een trottoir.

Inspiratie

Gebouwen

- Neem de bestaande en beoogde omgeving als referentiepunt voor alle aanpassingen en toevoegingen;
- Behoud van de vrije ligging van bebouwing in open veld;
- Ga door op de herkenbaarheid van individuele kavels en gebouwen;
- Zoek naar streekgebonden bouwtypologieën en architectonische vormgeving;
- Neem de bestaande karakteristieke en historische details als uitgangspunt bij aanpassing van bebouwing;
- Zorg dat bouwkundige toevoegingen of aanpassingen nauw aansluiten bij de plaatsing op de kavel, de typologie, detaillering en het materiaalgebruik.

Percelen

- Laat zoveel mogelijk groen toe in de voortuinen;
- Houd ruimten open en groen, gebruik lage hagen en geen hekwerken;
- Behoud doorkijkjes over de kavels richting het achterliggende landschap.

Openbare ruimte

- Behoud van het eenvoudige profiel en een eenduidige materialiseren in traditionele materialen zoals gebakken klinkers;
- Behoud van groene bermen. Niet opofferen voor parkeerruimte of inritten.

Toetsingscriteria

Toetsingsniveau is, zoals beschreven in de vastgestelde Nota Ruimtelijke Kwaliteit Valkenswaard: 'Bijzonder'.

Omgeving

- Behouden van de ruimtelijke identiteit en kwaliteit van de oorspronkelijke ruimtelijke opbouw en karakteristiek als cultuurhistorisch compositie in zijn geheel;
- Bij (vervangende) nieuwbouw is de positie en oriëntatie van de oorspronkelijke bebouwing richtinggevend. Vrije ligging ten opzichte van belendende bebouwing en verspringing in de rooilijn is gewenst;
- Bijgebouwen in de vorm van schuren, garages e.d. dienen achter de hoofdbebouwing geplaatst te worden;
- Behoud historische straatprofielen.

Maat/Schaal

- Variatie zoals in het straatbeeld met herkenbare pandenstructuur, massa passend binnen bebouwingscontext.

Vorm/Oriëntatie

- Straatgerichte gevels van hoofdgebouwen met een passende kapvorm (tentdak, zadeldak, schilddak, mansarde) en kaprichting;
- Samenhang gebouwen op de kavel.

Stijl/architectuur/detail

- Nieuwbouw van hoofdgebouwen en bijbehorende bebouwing in eigen stijl met inachtneming van de bestaande kenmerken;
- Aanpassingen, wijzigingen en toevoegingen van hoofdgebouwen en bijbehorende bebouwing in overeenkomst met de bestaande stijl, architectuur en verfijnde detaillering afgestemd op de architectuur.

Materiaal/Kleur

- Materiaalgebruik alle bouwwerken in overeenstemming met de landelijke omgeving of dorpse straat;
- Kleurstelling: gedekt / traditioneel / aardetinten;
- Materiaalgebruik is overwegend traditioneel: baksteen, natuursteen, hout, keramische pannen, riet;
- Erfafscheidingen grenzend aan openbaar toegankelijk gebied: Voor hagen zijn alleen inheemse soorten toegestaan.